

नातिहृष्टमनाः पांडवानां निदायां सत्यामपि आगमना सहिष्णुत्वात् कर्णेन स्वपराक्रमयोग्यस्य वचनस्यानुक्तेश्च ॥ १४ ॥ उपलभ्यदुर्योधनाशयमिति शेषः ॥ १५ ॥ उद्यम्य उत्क्षिप्य आत्मानं देहं ॥ १६ ॥ वयं किंकराः पाणय इव किंकरपाणयः पश्यंतश्चारचक्षुषेति वत् किं कुर्म इति कृत्वा कृतांजलिपाणय इति प्रांचः प्रियं चिकीर्षामो न तु शक्नुमः प्रिये स्थातुमिति संबन्धः धृतराष्ट्रेण निरुद्धत्वात् ॥ १७ ॥ दंशिताः

वैशंपायन उवाच एवमुक्तस्तु कर्णेन राजा दुर्योधनस्तदा ॥ नातिहृष्टमनाः क्षिप्रमभवत्स पराङ्मुखः ॥ १४ ॥ उपलभ्यततः कर्णो विवृत्य नयने शुभे ॥ रोषाद्दुःशासनं चैव सौबलं च तमेव च ॥ १५ ॥ उवाच परमक्रुद्ध उद्यम्यात्मानमात्मना ॥ अथो मम मतं यत्तु तन्निबोधत भूमिपाः ॥ १६ ॥ प्रियं सर्वे करिष्यामो राज्ञः किं करपाणयः ॥ न चास्य शक्नुमः स्थातुं प्रिये सर्वे त्यतं द्रिताः ॥ १७ ॥ वयं तु शस्त्राण्यादाय रथानां स्थाय दंशिताः ॥ गच्छामः सहिता हंतुं पांडवान्वनगोचरान् ॥ १८ ॥ तेषु सर्वेषु शांतेषु गतेष्वविदितां गतिं ॥ निर्विवादा भविष्यंति धार्तराष्ट्रास्तथा वयं ॥ १९ ॥ यावदेव परिधूना यावच्छोकपरायणाः ॥ यावन्मित्रविहीनाश्च तावच्छक्या मतं मम ॥ २० ॥ तस्य तद्वचनं श्रुत्वा पूजयंतः पुनः पुनः ॥ बाढमित्येव ते सर्वे प्रत्यूचुः सूतजंतदा ॥ २१ ॥ एवमुक्त्वा सुसंरब्धारथैः सर्वे पृथक् पृथक् ॥ निर्ययुः पांडवान् हंतुं सहिताः कृतनिश्चयाः ॥ २२ ॥ तान्प्रस्थितान्परिज्ञाय कृष्णद्वैपायनः प्रभुः ॥ आजगाम विशुद्धात्मा दृष्ट्वा दिव्येन चक्षुषा ॥ २३ ॥ प्रतिषिध्याथ तान्सर्वान् भगवाँल्लोकपूजितः ॥ प्रज्ञाचक्षुषमासीनमुवाचाभ्येत्य सत्वरं ॥ २४ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पर्वणि अरण्यपर्वणि व्यासागमने सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ ॥ ७३ ॥ व्यास उवाच धृतराष्ट्र महाप्राज्ञ निबोध वचनं मम ॥ वक्ष्यामि त्वां कौरवाणां सर्वेषां हितमुत्तमं ॥ १ ॥ न मे प्रियं महाबाहो यद्गताः पांडवा वनं ॥ निरुत्या निरुक्ताश्चैव दुर्योधनपुरोगमैः ॥ २ ॥ ते स्मरंतः परिक्लेशान्वर्षे पूर्णत्रयोदशे ॥ विमोक्ष्यंति विषं क्रुद्धाः कौरवे येषु भारत ॥ ३ ॥ तदयं किं नु पापात्मा तव पुत्रः सुमंदधीः ॥ पांडवान्नित्यसंक्रुद्धो राज्यहेतोर्जिघांसति ॥ ४ ॥ वार्यतां साध्वयं मूढः शमंगच्छतु ते सुतः ॥ वनस्थांस्तानयं हंतुमिच्छन् प्राणान् विमोक्ष्यति ॥ ५ ॥ यथा हि विदुरः प्राज्ञो यथाभीष्मो यथावयं ॥ यथा कृपश्च द्रोणश्च तथा साधुर्भवानपि ॥ ६ ॥ विग्रहो हि महाप्राज्ञ स्वजनेन विगर्हितः ॥ अधर्म्यमयशस्यं च माराज न्यतिपद्यतां ॥ ७ ॥ समीक्ष्यादृशीत्यस्य पांडवान्प्रति भारत ॥ उपेक्ष्यमाणा साराजन्महांतमनयं स्पृशेत् ॥ ८ ॥

जेतुमिति शेषः ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ इति आरण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारत भावदीपे सप्तमोऽध्यायः ॥ ७ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ धृतेति ॥ १ ॥ निरुक्ताः निर्जिताः ॥ २ ॥ विषमिव विषं शस्त्रं ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ भवानपि अस्तीति शेषः ॥ ६ ॥ स्वजनेन सार्द्धं विग्रहं माप्रतिपद्यतां भवान्मागादित्यर्थः ॥ ७ ॥ समीक्षा विचारपूर्विका बुद्धिः ॥ ८ ॥ सन्नद्धाः ॥ १८ ॥ १९ ॥ परिधूनाः खिन्नाः वर्जितविजिगीषावा शक्याः ॥ १९ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ धृतेति ॥ १ ॥ निरुक्ताः निर्जिताः ॥ २ ॥